

Hyvä vesilintulaskija!

Kiitos kun olet mukana tärkeässä vesilintukantojen valtakunnallisessa seurannassa. Luonnonvarakeskus (Luke) ja Luonnontieteellinen keskusmuseo (Luomus) koordinoivat valtakunnallisia vesilintulaskentoja yhteistyössä BirdLife Suomen ja Suomen Riistakeskuksen kanssa. Laskennat ovat jälleen alkamassa, ja toivomme aktiivista osallistumisista. Seurantaan kannattaa osallistua, vaikka et viime vuosina olisi lintuja laskenut.

Vesilintulaskennat ovat ilahduttavasti kasvattaneet suosiotaan 2020-luvulla, mutta etenkin harvalukuisten lajien osalta aineistot ovat edelleen pieniä. Vanhojen laskentakohteiden toistaminen antaa arvokasta tietoa lajien kannanmuutoksista. Myös uusia kohteita kannattaa perustaa, jos niillä suinkin voidaan jatkaa seurantaa tulevina vuosina. Mikäli tunnet muita vesilintulaskennoista kiinnostuneita, olisimme kiitollisia, jos kerrot heille laskennoista ja neuvot ottamaan yhteyttä meihin.

Edellisen kauden laskentojen tulokset on koottu raporttiin (Piha ym. 2024), joka löytyy Luken sivuilta: <https://jukuri.luke.fi/handle/10024/555147>. Suurin osa seurannan lajeista taantuu pitkällä aikavälillä. Myös yleisen sinisorsan kanta on kääntynyt laskuun viimeisen kymmenen vuoden aikana. Vesilintukantojen taantumisen syynä ovat ojitustoiminnasta johtuva vesien rehevöityminen ja veden värin tummuminen sekä vieraspetojen aiheuttama saalistus ja pesätappiot.

Aiempien vuosien tuloksia pääsee tarkastelemaan interaktiivisesti Luonnonvaratieto-palvelussa (<https://luonnonvaratieto.luke.fi/numerotieto/raportit?panel=vesilintuseurannat&lang=fi>) valitsemalla vasemman reunan valikosta laskennan ja alueen.

Sopiva laskennan ajankohta

Kulunut talvi on ollut varsin leuto ja vähäluminen. Muuttolintuja alkoikin ilmestyä Suomeen jo hyvissä ajoin. Säiden vielä lämmitessä kevät voi edistyä nopeasti. Perinteisesti olemme suositelleet laskentaa noin viikko jäiden lähdön jälkeen ja toinen pari viikkoa myöhemmin. Tänä vuonna tämä ohje voi kuitenkin olla vielä liian aikainen, sillä jäät näyttäisivät lähtevän etenkin eteläosissa maata hyvissä ajoin.

Tänä vuonna suosittelemme noudattamaan näitä aikaistettuja laskenta-ajankohtia, mikäli jäät ovat lähteneet jo aiemmin eli:

Etelä- ja Lounais-Suomen rannikkoalue: 1. laskenta 20.–26.4. ja 2. laskenta 4.–10.5.
Etelä- ja Keski-Suomen sisämaa-alue: 1. laskenta 27.4.–3.5. ja 2. laskenta 11.–17.5.
Pohjois-Suomi: 1. laskenta 20.–29.5. ja 2. laskenta 5.–12.6.

Eteläisen Suomen rehevillä järvillä (lintuvedet) kannattaa kiinnittää erityistä huomiota läpimuuttajien esiintymiseen. Ensimmäistä laskentaa voi tarpeen mukaan viivästyttää, jotta läpimuuttajia ei tulisi laskeneeksi mukaan paikalliseen pesivään kantaan.

Seikkaperäisiä ohjeita laskentaan löydät Luomuksen ja/tai Luken sivuilta:

<https://tietopankki.luomus.fi/linnustonseurannat/lintulaskennat-ja-seurannat/vesilintulaskenta/>
<https://www.luke.fi/fi/luonnonvaratieto/tiedetta-ja-tietoa/vesilinnut/vesilintuseurannan-laskentaohjeet>

Vesilintulaskentoja on käsitelty laskijoille suunnatuissa **webinaareissa**:

<https://youtu.be/f9yPsZhF-sU> (20.3.2025)

<https://www.youtube.com/watch?v=OaUzeOumH2Q> (20.4.2022)

Vesilintulaskijoiden Whatsapp-ryhmään pääset mukaan ilmoittautumalla Luomuksen linnustonseurantaan (linnustonseuranta@helsinki.fi).

Taulukko 1. Vesilintulajien valtakunnalliset muutokset (%) eri ajanjaksoina Piha ym. (2024) raportista. Tilastolliset merkitsevät muutokset on lihavoitu, ja niistä merkitsevät positiiviset muutokset kuvataan sinisellä ja negatiiviset muutokset oranssilla värillä.

Laji	Muutos-% 39 vuotta	Muutos-% kolme sukupolvea	Muutos-% 10 vuotta
Sinisorsa	+18	-6	-23
Tavi	-26	-32	-24
Haapana	-59	-44	-25
Jouhisorsa	-74	-49	+13
Lapasorsa	-65	-66	-36
Tukkasotka	-77	-70	-16
Punasotka	-96	-91	-74
Telkkä	-13	-21	-4
Isokoskelo	-44	-18	-9
Tukkakoskelo	-48	-33	-22
Laulujoutsen	+313	+135	+17
Kuikka	+3	+13	+28
Silkkiuikku	-54	-33	-8
Härkälintu	-36	-49	-26
Mustakurkku-uikku	-79	-50	+19
Nokikana	-73	-62	-5

Laskentatiedot ilmoitetaan verkkosovelluksella – laji.fi

Pyydämme kaikkia laskijoita ilmoittamaan kevään laskentatiedot **heti laskentojen jälkeen ensisijaisesti Laji.fi-sivuston kautta**, viimeistään kesäkuun loppuun mennessä. Kirjeen lopussa on kymmenen kohdan pikaohje, kuinka havainnot tallennetaan järjestelmään, mutta ensimmäisellä kerralla kannattaa myös lukea aloitussivulta löytyvät yksityiskohtaisemmat ohjeet.

Voit edelleen toimittaa laskentatiedot myös palauttamalla paperiset lomakkeet Luomukselle postitse tai lähettämällä skannatun lomakkeen sähköpostitse osoitteeseen linnustonseuranta@helsinki.fi.

Huom! Ilmoitathan tulokset, vaikka pisteellä ei lintuja olisi näkynytäkään sillä tämäkin on tutkimuksellisesti tärkeä tieto!

Vesilintulaskentapisteiden tietoja päivitetään jatkuvasti ja siksi pyydämme, että tarkistat, ovatko yhteystietosi ja laskentakohteen tiedot (koordinaatit, pinta-alat) varmasti oikein Laji.fi-järjestelmässä.

Verkkosivulla <https://rpubs.com/vesilintuseuranta> on karttapalvelu Luomuksen ja Luken perustamista aktiivisista ja seurannasta pudonneista laskentakohteista, josta voit hakea sopivia laskentakohteita. Kartalla näkyvien passiivisten laskentapisteiden palauttaminen seurantaan on toivottavaa.

Lisäksi lajitietokeskuksen verkkosivulla <https://laji.fi/project/MHL.65/form/MHL.65/places> on listaus kohteista, jossa näkyy jokainen laskentakohta erillisellä rivillä. Klikkaamalla kohdetta listassa saat näkyviin kartan, jossa laskentapaikka on merkitty, mikäli tämä on tiedossa. Mikäli laskentapisteesi puuttuu kartalta, toivomme sinun toimittavan kohteesi paikkatiedot kevään laskentatulosten mukana joko paperilomakkeella tai sähköisesti.

Muistutamme myös, että vesilintulaskentojen yhteydessä voi kerätä myös tietoja sammakkoeläimistä, joiden kurnutusta kuuluu usein vesilintukosteikoilta. Mikäli havainnoit myös sammakoita, muista ruksia lomakkeelta ”Sammakkoeläimet” havaituksi.

Kannustamme myös osallistumaan heinäkuussa tehtäviin poikuelaskentoihin. Ohjeet poikuelaskentoihin löytyvät [Tietopankista](#).

Hyvää lintukevättä!

Markus Piha

Heikki Helle / Aleksi Lehikoinen

Tero Toivanen

puh. 029 5322726

puh. 029 412 8857 / 029 412 8851

puh. 010 406 6203

vesilinnut@luke.fi

linnustonseuranta@helsinki.fi

tero.toivanen@birdlife.fi

Laskentatietojen ilmoittaminen Laji.fi-sivustolla

1. Mene osoitteeseen **Laji.fi**. Valitse oikeasta yläkulmasta kohta ”Kirjaudu | Rekisteröidy” ja kirjaudu järjestelmään sisään.
2. Valitse tämän jälkeen Laji.fi etusivulta vasemmasta yläpalkista ”Tallenna havainnot” ja selaa avautuvaa listaa alaspäin, kunnes löydät Linnustonseurannan alta kohdan ”Vesilintulaskenta” (haapana-logolla). Valitse tämä klikkaamalla laskennan kuvaketta hiirellä.
3. Olet nyt vesilintulaskentojen avaussivulla, jossa on esitelty järjestelmän yksityiskohtaisemmat yleisohjeet. Ohjeet kannattaa lukea läpi ennen kuin siirryt havaintojen tallentamiseen. Kun olet lukenut ohjeet, valitse vasemmasta sivupalkista joko ”Parilaskenta” tai ”Poikuelaskenta” riippuen siitä kumman tietoja ilmoitat.
4. Molemmissa tapauksissa avautuu sivu, josta voit valita oman laskentakohteesi olemassa olevien laskentapaikkojen listasta. Listan kohteita voi suodattaa kirjoittamalla hakusanan (esimerkiksi kohteen kunta, nimi tai kohdenumero) tyhjään avoimeen kenttään, jossa lukee himmeällä ”Rajaa”. Tällöin näkyville jäävät vain hakusanaa vastaavat kohteet. Listan kohteita voi myös järjestää numero- tai aakkosjärjestykseen painamalla hiirellä sarakkeen otsikkoa. Kun olet valinnut hiirellä kohteen listalta, kohteen sijainti kartalla tulee esille oikealle puolelle. Aloita laskentatulosten ilmoittaminen painamalla kohtaa ”Ilmoita laskenta tältä kohteelta”.

5. Olet nyt havaintojen ilmoitussivulla, jossa näet kohteen nimen lomakkeen yläosassa. Aluksi ilmoitetaan kohteen perustiedot ja lopuksi vasta varsinaiset havainnot. Lisätietoja kunkin solun täyttämiseen saat viemällä hiiren ?-merkillä varustetun symbolin päälle. Ensimmäisenä tulee syöttää tiedot laskijoista, laskentapäivämäärästä ja laskenta-ajankohdasta sekä haittasivatko sääolosuhteet laskentaa kyseisellä kohteella. Valitse myös ilmoitatko laskentatuloksia kevään ensimmäiseltä vai toiselta laskentakerralta.
6. Järjestelmässä on oletuksena, että olet ilmoittamassa kaikki havainnot vesilinnuista. Mikäli olet ilmoittamassa kaikki havainnot myös joistain toisista lajiryhmistä, voit valita nämä valikosta (esimerkiksi kahlaajat tai lokit). Kirjaa myös käytkö laskennassa venettä, kiikaria tai kaukoputkea.
7. Vasemmassa laidassa olevassa karttatyökalussa on merkittynä laskentapisteen sijainti. Mikäli sijainti on väärässä paikassa, voit siirtää pisteen hiirellä oikeaan paikkaan. Karttatyökalulla voit myös mitata kohteen laskentasektorin pinta-alan tai rantaviivan pituuden. Voit myös kirjoittaa laskennasta lisätietoja tai lisätä kuvan laskentakohteesta.
8. Lomakkeen lopussa on vihdoin kohta, jossa voit ilmoittaa laskennan vesilintuhavainnot. Parilaskennassa ilmoita yhden lajin havainnot yhdelle riville. Poikuelaskennassa puolestaan kukin poikuehavainto tulee erikseen omalle riville. Katso havaintojen ilmoittamisen esimerkit ?-kohdista ennen kuin alat syöttämään tietoja, jotta merkinnät tulevat oikeassa muodossa. Mikäli olet laskenut myös muita lajeja kuten lokkeja, niin ilmoita nämä lajit tässä kohtaa, jos olet ilmoittanut laskeneesi kaikki lajit ja yksilöt ko. ryhmästä.
9. Vesilintuhavaintojen jälkeen voit ilmoittaa tietoja myös muista luontohavainnoista kohdassa ”Laskennan ulkopuoliset havainnot”. Tässä voit ilmoittaa tietoja linnuista, joista et ole laskenut kaikkia lajeja tai muista lajiryhmistä kuten nisäkkäistä.
10. Kun olet täyttänyt kaikki lomakkeen kentät paina lopuksi ”Tallenna havainnot” -painiketta. Järjestelmä käy tämän jälkeen automaattisesti tiedot läpi ja ilmoittaa onko joitakin kohtia syytä tarkistaa mahdollisten näppäilyvirheiden takia. Mikäli näitä esiintyy, tarkista ja korjaa mahdolliset virheet ja paina uudestaan ”Tallenna havainnot” -kohtaa. Mikäli sinulla on ongelmia järjestelmän käytön kanssa, ota ensisijaisesti yhteyttä osoitteeseen linnustonseuranta@helsinki.fi.